

September 2019

Veiligheidsbeleving Deventer

Inhoud

Veiligheid volgens inwoners.....	1
Onderzoeksopzet.....	2
Algemene resultaten.....	3
Drugs.....	5
Digitale criminaliteit.....	6
Ondermijning.....	7
Onveilig gedrag.....	8
Tegenstellingen.....	9

Veiligheid volgens inwoners

De gemeente zet zich in voor Deventer als veilige plek om te wonen, werken en leven. Om te peilen hoe dit ervaren wordt door onze inwoners zijn Deventenaren gevraagd om een vragenlijst over veiligheid en hun veiligheidsbeleving in te vullen. In deze rapportage worden de resultaten gepresenteerd.

Doorgaans voelen Deventenaren zich veilig. En wanneer gevraagd wordt naar de definitie van veiligheid, geeft men aan dat veiligheid betekent dat men zich vrij kan bewegen, onbezorgd kan leven en men beschermd is. Hierbij hoort ook dat men geen angst heeft om over straat te gaan, op ieder tijdstip van de dag.

De inzet van veiligheidsdiensten, zoals politie en team toezicht, wordt positief gewaardeerd. Inwoners hebben vaker een mening over 'zichtbare (on)veiligheid' zoals vervuiling/stankoverlast, het fout parkeren van auto's en fietsen of veilig uitgaan. Het blijkt lastig in te schatten of er voldoende inzet is op zaken als fraude in de zorg, illegale prostitutie en digitale criminaliteit.

Over 5 thema's waar verdiepende vragen over zijn gesteld, geven inwoners het volgende aan:

- 1 op de 5 Deventenaren ervaart overlast of hinder als gevolg van drugs. Ruim 70% van deze mensen geeft aan zich als gevolg hiervan ook onveilig te voelen.
- Eenzelfde 20% geeft aan slachtoffer te zijn geweest of te maken gehad te hebben met digitale criminaliteit.
- Op het gebied van ondermijning geven 1 op de 5 inwoners van Deventer aan dat ze vormen van ondermijning zijn tegen gekomen. Inwoners geven aan met name georganiseerde hennepcultuur te zien (70%).
- De helft van de Deventenaren geeft aan zich soms of vaak onveilig te voelen als gevolg van gedrag van anderen. Hier is geen verschil zichtbaar tussen gedrag van jongeren of van volwassenen. Niet alleen verward gedrag wordt benoemd, maar ook agressiviteit, asociaal gedrag en/of te hard rijden.
- 20% van de Deventenaren ervaart dat in de eigen leefomgeving mensen op een negatieve manier tegenover elkaar komen te staan.

“Veiligheid is voor mij dat iedere persoon, ongeacht afkomst, ras, leeftijd, zich onbekommerd kan bewegen en uiten.”

“Veiligheid is het gevoel dat je gezondheid en welzijn niet wordt bedreigd door factoren (sociale en fysieke) van buitenaf.”

“Veiligheid betekent het ontbreken van gevaar en de wetenschap dat eventuele hulp bij calamiteiten dichtbij is.”

Onderzoeksopzet

Aanleiding

In de aanloop naar het vaststellen van het Meerjarenbeleidsplan Veiligheid 2020-2023 is onderzoeksbureau Kennis en Verkenning van de gemeente Deventer gevraagd om een onderzoek uit te voeren naar de veiligheidsbeleving onder Deventer inwoners. Het onderzoek omvat de algehele veiligheidsbeleving en spitst zich vervolgens toe op onderwerpen waar de gemeente op het gebied van openbare orde en veiligheid de komende vier jaar mee bezig gaat. De onderwerpen drugs, digitale criminaliteit, ondermijning, onveilig gedrag en ervaren tegenstellingen passeren de revue.

Respons

Inwoners van Deventer vormen de doelgroep van dit onderzoek. Voor het onderzoek zijn enerzijds leden van het Deventer Digipanel aangeschreven om een digitale vragenlijst in te vullen. Daarnaast konden Deventenaren via een open link (kenbaar gemaakt via o.a. social media) de vragenlijst invullen.

Er zijn in totaal 2.137 digipanelleden aangeschreven. 1.128 leden hebben de vragenlijst ingevuld. Bij onderzoeken zijn dikwijls niet alle ingevulde vragenlijsten bruikbaar, bijvoorbeeld omdat te weinig antwoorden worden ingevuld. Om tot een bruikbare set van gegevens te komen wordt de data opgeschoond. Na opschoning van de data bleven er uiteindelijk 1.117 vragenlijsten over; de digipanelrespons bedraagt 52,3%.

Via de open link zijn er 219 vragenlijsten ingevuld. De totale respons komt hiermee uit op 1.336 respondenten.

Populatie

Van tevoren is gekeken of de verdeling van de achtergrondkenmerken (leeftijd, geslacht en woonwijk) onder de respondenten conform de verdeling in de totale populatie lag. Dit bleek niet geheel zo te zijn; er bestond een over- danwel ondervertegenwoordiging van bepaalde leeftijdscategorieën en respondenten uit bepaalde woonwijken. De data is daarom middels een wegingsfactor gewogen op deze twee kenmerken en daarmee is de verdeling van de populatie nagebootst. Daarmee kunnen er betrouwbare conclusies getrokken worden uit het onderzoek die gelden voor heel Deventer.

Privacy

Dit onderzoek is uitgevoerd door onderzoeksbureau Kennis en Verkenning van de gemeente Deventer. Bij het doen van onderzoek en de verwerking van gegevens houdt Kennis en Verkenning zich aan de Gedragscode voor Onderzoek en Statistiek. Er is altijd sprake van een anonieme rapportage.

Noot vooraf

- In deze factsheet worden quotes van inwoners gepresenteerd. De opgenomen quotes betreffen een selectie uit alle gegeven reacties op de open vragen. Er zijn citaten gekozen die tezamen de diversiteit in genoemde onderwerpen weerspiegelen en dienen om een breed beeld te krijgen van de onderwerpen die zijn genoemd.*
- In het hoofdstuk 'Drugs' wordt onder andere de vraag gesteld waar de overlast plaats vindt. De wijze waarop deze vraag beantwoord kon worden verschilt tussen respondenten die de vraag via het digipanel hebben ingevuld en respondenten die de vraag via de open link hebben ingevuld. Via de open link konden meerdere antwoorden gegeven worden, bij het digipanel slechts één. Wel blijkt dat in beide gevallen (veruit) de meeste overlast ervaren wordt op straat. De vertekening van het beeld zal hoogstwaarschijnlijk miniem zijn.*

Algemene resultaten

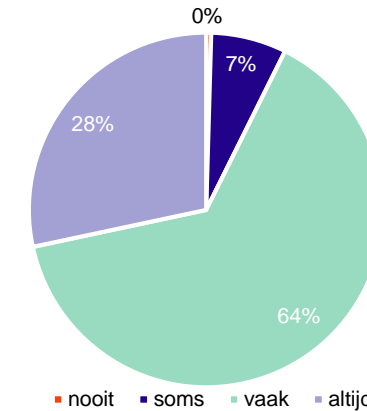
Wat verstaat u onder veiligheid?

Als eerste vraag zijn respondenten gevraagd wat ze verstaan onder veiligheid. Veel citaten hebben te maken met: zich vrij kunnen bewegen, onbezorgd kunnen leven, beschermd zijn, een gerust hart hebben, geen angst hebben/ rustig/zonder angst over straat kunnen op ieder tijdstip van de dag, zich veilig voelen in de leefomgeving en geen geweld/inbraken/criminele acties.

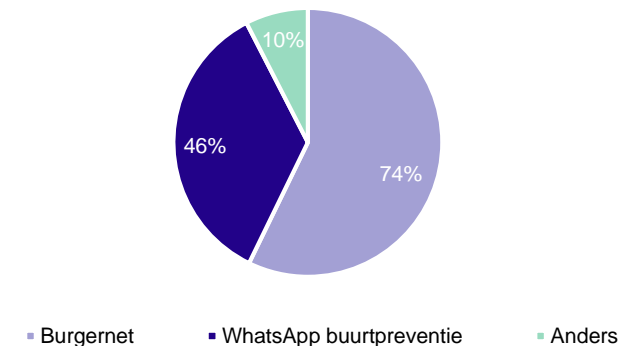
Dit is een selectie van de antwoorden:

- “Dat ik en m'n gezin zich onder alle omstandigheden veilig voelen, zowel thuis als op straat.”
- “Dat ik kan gaan en staan waar ik wil.”
- “Dat ik zonder angst over straat kan.”
- “De afwezigheid van een gevoel van onveiligheid.”
- “Een behaaglijk gevoel in huis en op straat, maar ook de verkeersveiligheid.”
- “Een fijn, vertrouwd, gevoel.”
- “Geen bedreigingen ondervinden.”
- “Geen geweld op straat, geen inbraken”
- “Het plezierig kunnen wonen in de wijk, zijn wie je bent in de stad. Een omgeving waar mensen naar elkaar omkijken en handhaving c.q. politie niet alleen luistert, maar ook hoort.”
- “Met een gerust hart de straat op gaan, ongeacht tijdstip.”
- “Niet bedreigd voelen, thuis en op straat / mening kunnen uiten zonder bedreiging.”
- “Respect en begrip voor elkaar om samen te leven.”
- “Veiligheid en noaberschap liggen dicht bij elkaar. Veiligheid heeft met vertrouwen te maken.”
- “Veiligheid is een breed begrip. Harde criminaliteit, maar juist ook discriminatie conform artikel 1 grondwet. Ik heb veel meer met die laatste te maken (...).”
- “Veiligheid is een gevoel en laat zich niet vangen door een omschrijving.”
- “Veiligheid is voor mij bewegingsvrijheid met respect voor grenzen, normen en waarden.”

Voelt u zich doorgaans veilig?

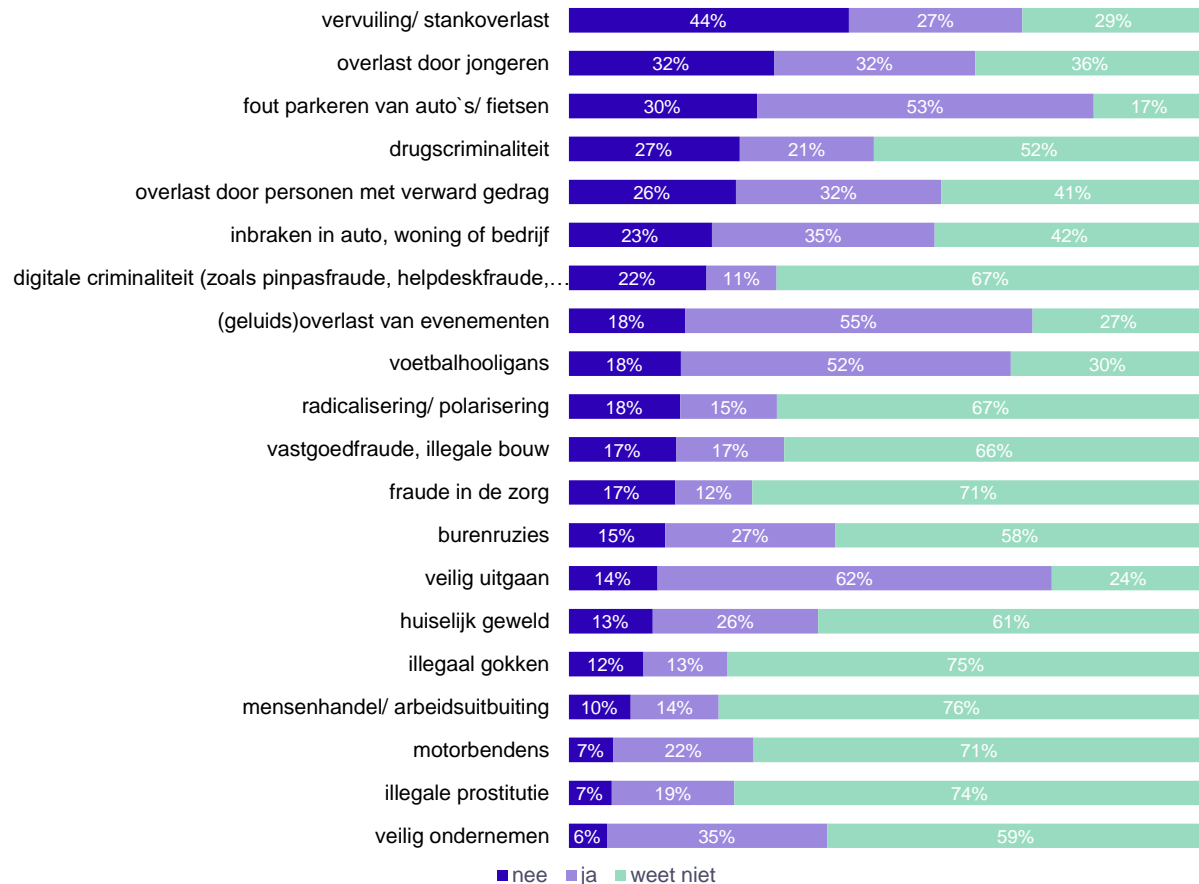
Aan welke veiligheidsinitiatieven neemt u deel?

49% van de respondenten neemt deel aan veiligheidsinitiatieven. Naast Burgernet en WhatsApp buurtpreventie worden de app 'Nextdoor', een buurtapp en een buurtgroep via social media ingezet.

Algemene resultaten

Heeft u het idee dat er vanuit de politie, Team Toezicht en andere veiligheidspartners in Deventer voldoende aandacht is voor...?

Top 3 nee
"Er is onvoldoende aandacht"

1. vervuiling/ stankoverlast
2. overlast door jongeren
3. fout parkeren van auto's / fietsen

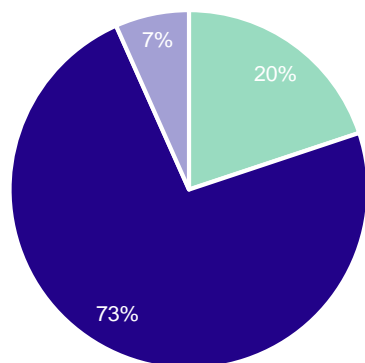
Top 3 ja
"Er is voldoende aandacht"

1. veilig uitgaan
2. (geluids)overlast van evenementen
3. fout parkeren van auto's/ fietsen

Opvallend: fout parkeren komt in beide lijstjes voor: er wordt vaker aangegeven dat er wél genoeg aandacht voor is, dan dat mensen aangeven dat dit niét zo is.

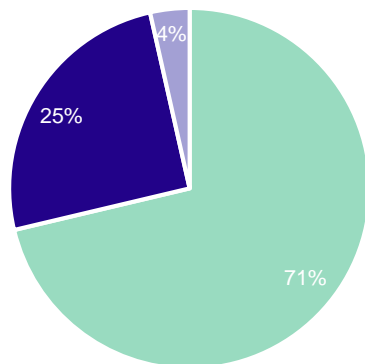
Drugs

Ervaart u in Deventer overlast of hinder als gevolg van drugscriminaliteit?

■ ja ■ nee ■ weet ik niet

Voelt u zich daardoor onveilig?

■ ja ■ nee ■ weet niet

Waar vindt de overlast plaats?

Anders, bijvoorbeeld:

Gedumpt drugsafval in buitengebied, in plantsoen/park, rondom treinstation/spoor of op parkeerplaatsen

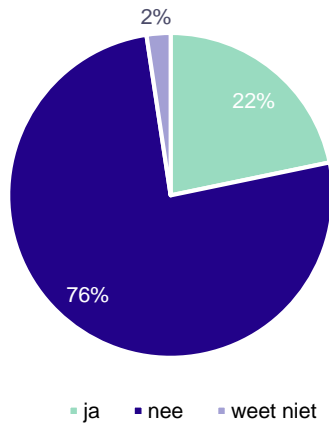
Wat voor overlast ervaart u?

Het type overlast wat men ervaart is vooral dealen, verloedering/afval op straat, onveilig voelen en zorgen om kinderen. Hier wordt een selectie van de open antwoorden gepresenteerd:

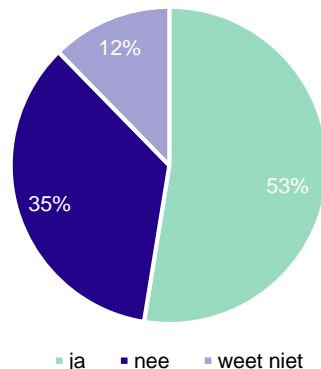
- “Aangesproken worden, agressieve benadering, uitlokking tot vechten.”
- “Afval zoals lachgas capsules en naalden, dealen.”
- “De grote rotzooi die achterblijft en het machogedrag van dealers.”
- “Diefstal, roofovervallen. Zonder cameratoezicht onmogelijk op te lossen. Waardoor daders vrijuit gaan en ik me onveilig voel.”
- “Drugs dealen in omgeving sportschool (waar ook jonge kinderen sporten) en drugsafval.”
- “Onveilig gevoel - Naalden op straat - Zakjes drugs.”
- “Drugsdealers, scooter tuig, hard geluid feestjeshard rijdende auto’s door de straat.”
- “Een verslaafd persoon in de straat die met smoezen geld vraagt en steeds drugs laat komen in de buurt.”
- “In parken veel rommel als ballonnen en capsules en andere troep die door gebruikers wordt achtergelaten.”
- “Jarenlang drugsgebruik en prostitutie op parkeerplaats bij ons in de buurt.”
- “Mensen die als gevolg van drugs (maar ook alcohol) op straat zwerven, die soms erg luidruchtig zijn, je soms op een intimiderende manier benaderen en/of zich anderszins zo gedragen waardoor ik me soms uitermate onprettig en onveilig voel.”
- “Mensen zijn high, verward, schreeuwen, harde muziek, weggooien van rotzooi, bedreiging.”
- “Voelt niet veilig i.v.m. kinderen, maak me zorgen erover.”

Digitale criminaliteit

Bent u slachtoffer geweest of heeft u te maken gehad met digitale criminaliteit?

Weet u wat u moet doen wanneer u slachtoffer lijkt te worden of wordt van digitale criminaliteit?

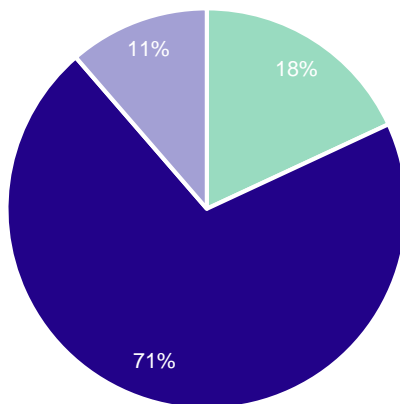
Wat doet u, als u weet wat u moet doen?

De meeste mensen die aangeven dat ze weten wat ze moeten doen, geven aan aangifte te doen, de helpdesk fraude te bellen, de bank in te lichten en geen onbetrouwbare links te openen. Ook worden betrokken partijen ingelicht en wordt de eigen digitale veiligheid op orde gesteld. Dit eventueel inclusief het veiligstellen van bewijsmateriaal. Hier volgt een selectie van de open antwoorden:

- “Aangifte bij fraudehelpdesk en bedrijf wiens naam wordt misbruikt inlichten.”
- “Aangifte bij politie én melding fraude helpdesk.”
- “Aangifte doen bij de politie en melding gemaakt bij het bedrijf.”
- “Aangifte doen bij de politie, zorgen voor vervanging van wachtwoorden etc.”
- “Aangifte doen en bellen met Google om het geld terug te krijgen. Dit is ons gelukt zonder tussenkomst van de politie.”
- “Aangifte doen, je rekeningen blokkeren maar sowieso nooit reageren op mailtjes waarbij je je rekeningnummer en pincode moet doorgeven.”
- “Aangifte en betrokken instanties inlichten.”
- “Aangifte politie, Meldpunt Fraude, sporen niet wissen.”
- “Aangifte politie, passen blokkeren.”
- “Apparaat goed beveiligen en nu al voorzien van goede software. Als iets niet goed voelt dan checken we het online eerst.”
- “Niet openen en verwijderen.”
- “Onze kinderen inschakelen.”
- “Phishingmails direct weggooiën, backups maken, geen kopieën van ID-bewijzen afgeven, gezond verstand gebruiken.”
- “Sporen zeker stellen en aangifte doen.”
- “Virusscan uitvoeren. Helpdesk fraude bellen, bank inlichten.”
- “Wachtwoorden wijzigingen, software updaten, beschermingsprogramma’s draaien, aangifte doen.”
- “Accounts veiligstellen via ander medium zodat er geen gevoelige informatie verloren gaat of men toegang krijgt tot bankgegevens; aangifte doen van het type criminaliteit
- “Bewijsmateriaal veiligstellen, Bank of andere provider informeren. Aangifte doen.”
- “Blokkeren en wachtwoorden wijzigen, aangifte doen.”
- “Computer gelijk uit. En naar computerzaak brengen, zij kunnen inschatten of ik gehackt ben of niet. Anders gelijk bank bellen. Wachtwoorden wijzigen.”
- “Computer opschonen, beschermings-software controleren, evt., clean install. Rapporteren van bijv. phishing, of bedreiging, betrekken van financiële instellingen en aangifte doen bij Politie.”
- “Contact opnemen met mijn anti virus producent.”
- “Geen onbetrouwbare links openen etc.”

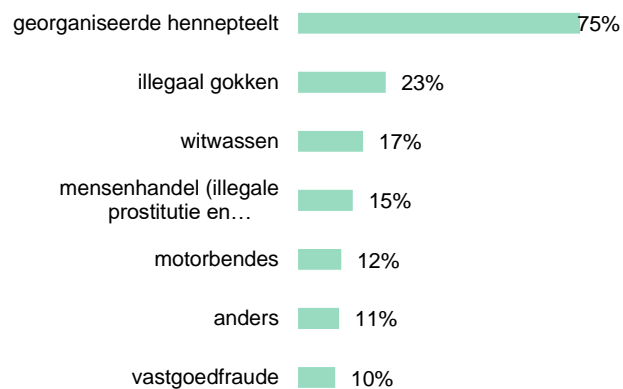
Ondermijning

Bent u wel eens vormen van ondermijning in Deventer tegengekomen?

■ ja ■ nee ■ weet niet

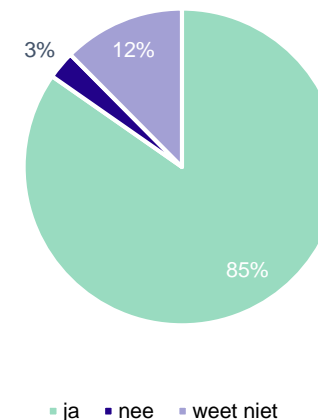
Welke vormen(en)?

Anders, bijvoorbeeld:

*“dealen harddrugs”, “illegaal gokken”, “uitkeringsfraude”,
“milieudelicten”, “illegale handel”*

Bent u bereid om signalen van deze vorm van criminaliteit te melden bij de overheid (politie of gemeente?)

■ ja ■ nee ■ weet niet

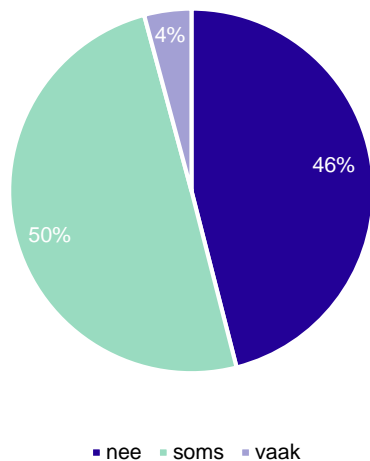
Wat is de belangrijkste reden om geen melding te doen?

De voornaamste redenen om geen melding te doen lijken angst voor represailles en/of het idee dat er niets met de melding gedaan wordt. Een selectie van de open antwoorden:

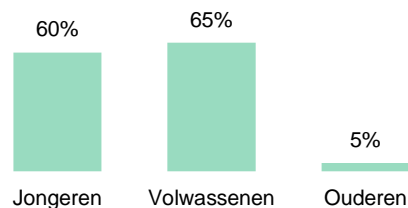
- “Bang voor reactie crimineel.”
- “Bang voor represailles van verdachte partij.”
- “Doen er toch niets mee.”
- “Heeft toch geen zin.”
- “Ik ben geen verklikker.”
- “Ik vind hennepcultuur niet echt illegaal.”
- “Omdat er niets mee gedaan wordt en je niet serieus genomen wordt.”
- “Repercussie weerhoudt mij, ik wil niet uit wraak gestraft worden door de crimineel.”
- “Represailles.”
- “Ze doen er toch niets mee.”

Onveilig gedrag

Voelt u zich wel eens onveilig als gevolg van gedrag van mensen in uw omgeving?

Indien soms of vaak: gaat het dan met name om gedrag van jongeren, volwassenen of ouderen?

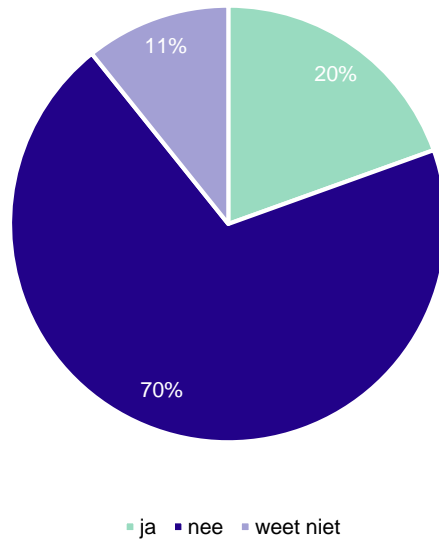
Om welk gedrag gaat het?

De meest genoemde vormen van gedrag waardoor men zich wel eens onveilig voelt zijn agressief, bedreigend en/of asociaal gedrag en brutaliteit. Ook voelen mensen zich dikwijls onveilig bij openbaar dronkenschap, hangjongeren, luidruchtig gedrag en door verwarde personen. Hieronder volgt een selectie van de gegeven open antwoorden.

- "Agressie en vandalisme, vaak n.a.v. overmatig alcohol- of drugsgebruik."
- "Agressie en geen rekening houden met omgeving."
- "Agressief intimiderend gedrag."
- "Asociaal gedrag in het verkeer."
- "Bedreiging."
- "Burenruzies, geluidsoverlast en asociaal gedrag."
- "Dealen, diefstal, bedreiging etc."
- "Dealen, verwarde personen, hangjongeren."
- "Discriminerende houding t.o.v. mijn geloof en hoofddoek."
- "Drank en drugs."
- "Dronkenschap en agressiviteit."
- "Geluidsoverlast van burenen."
- "Groepen hangjongeren die mensen uitschelden of dreigend overkomen."
- "Het b.v. niet juist afsluiten van een portiekdeur. B.v. het gebruik maken van drugskoeriers."
- "Het is maar heel eenvoudig, maar sommige volwassenen reageren bv. naar als je ze zegt hun hondenpoep op te ruimen, of geen vuil op straat te gooien."
- "In een groep durven de jongeren meer en laten uitdagend gedrag zien. Roepen, schreeuwen, gebaren maken, kortom intimiderend gedrag."
- Intimidatie, dreiging."
- "Luidruchtig aanwezig zijn in de openbare ruimte met grotere groepen. Luide muziek aan."
- "Naroeppen, knipogen, fluiten, te dichtbij komen staan of fietsen."
- "Geroep, lawaai, hardrijden in het verkeer, lawaai van scooters, motoren en auto's."
- "Hangplekken, stoer gedrag, harde muziek."
- "Niet uitkijken in het verkeer."
- "Op straat groepsvorming vind ik niet prettig."
- "Provocerend gedrag, asociaal gedrag."
- "Rondgangen, schreeuwen en brutaal zijn."
- "Te hard autorijden."
- "Te hard rijden, loslopende honden."
- "Uitdagend irritant provocerend gedrag, luidruchtig aanwezig zijn."
- "Verward gedrag / schreeuwen."
- "Voetbal hooligans."

Tegenstellingen

Ervaart u in uw eigen leefomgeving dat mensen op een negatieve manier tegenover elkaar komen te staan?

Voorbeelden van ervaren tegenstellingen

De genoemde onderwerpen lijken met name gericht op onderwerpen als tegenstellingen tussen buren (burenruzies), tegenstellingen op het gebied van etniciteit, seksuele geaardheid, tegenstellingen tussen jongere en oudere leeftijdsgroepen en politieke tegenstellingen. Een aantal voorbeelden van open antwoorden:

- “Westerse` buurtgenoten versus met name Turkse buurtgenoten gaan stroef met elkaar om.”
- “Buren die verschillende belangen of visies hebben. Supporters van voetbalclubs, verschillende etnische groepen
- “Door met name op zichzelf komen te staan verhardt de maatschappij. We moeten meer dingen met en voor elkaar willen doen.”
- “Een zwaar gesluierte buurvrouw die geen hand wenst te geven bij kennismaking.”
- “Er wordt gediscrimineerd, niet alleen mensen met een buitenlandse herkomst worden gediscrimineerd, maar ook met mensen met psychische problematiek, worden in Deventer ernstig afgerekend op hun stigma. Dit is zeer ernstig en zorgwekkend. Deventer geeft niet thuis op dit front. Zeer kwalijk.”
- “Homo’s en Turkse mensen, Roemenen/Bulgaren en vrouwen. Groepjes Turkse/Marokkaanse jongeren en Nederlandse jongeren.”
- “Ik ben homo en merk op straat veel weerstand vanuit de Turkse gemeenschap.”
- “Lachgasgebruikers/drugsgebruikers tegenover bewoners.”
- “Meer extreemrechtse uitingen (vlaggen, stickers, posters), meer islamofobie, meer haatzaaien (zoals racistische FvD-speeches in de Stadsschouwburg) en niet genoeg tolerantie tegenover LHBTQIAP en andere minderheden.”
- “Mensen met een laag inkomen, vluchtelingen, asociale families, vergrijzing van de ouderen.”
- “Mensen met een migratieachtergrond vs. autochtonen, homohaat.”
- “Onder invloed van de media bepaalde percepties en generalisaties hebben over mensen met een bepaalde etnische afkomst en religieuze overtuiging.”
- “Ondernemers/gemeente en inwoners.”
- “Ouderen vs. jongeren Discriminatie o.b.v. de uiterlijke kenmerken van religies.”
- “Politieke tegenstellingen, polarisatie.”
- “Supporters Eagles-Zwolle.”
- “Erdogan aanhangers vs. andere `Turken”

Colofon

Dit product is een uitgave van:
Gemeente Deventer
Vakgroep Kennis en Verkenning,
Team Advies, Support en Kennis
Postbus 5000 7400 GC Deventer

September 2019

